

**CHARTA ZÁKLADNÍCH PRINCIPŮ EVROPSKÉ ADVOKACIE
A
ETICKÝ KODEX ADVOKÁTŮ EVROPSKÉ UNIE**

Conseil des barreaux européens - Council of Bars and Law Societies of Europe
association internationale sans but lucratif
Avenue de la Joyeuse Entrée 1-5 B-1040 Bruxelles - Tel. +32 (0)2 234 65 10 - Fax.
+32 (0)2 234 65 11/12 - Email. ccbe@ccbe.eu - www.ccbe.eu

Edice 2008

CCBE

Zodpovědný editor : Jonathan Goldsmith

Avenue de la Joyeuse Entrée, 1-5 - B-1040 Brussels

Tél.: +32 (0)2 234 65 10 - Fax: +32 (0)2 234 65 11/12

email: ccbe@ccbe.eu - <http://www.ccbe.eu>

Základním úkolem Rady evropských advokátních komor (CCBE) je zastupování členských advokátních komor, nezávisle na tom, zda se jedná o řádné členy (tzn. komory ze států EU, Evropského hospodářského prostoru a Švýcarské konfederace), přidružené členy či členy - pozorovatele, a to ve všech záležitostech týkajících se výkonu profese advokáta, vývoje práva a právního státu, výkonu spravedlnosti a podstatného vývoje práva samotného, a to jak na evropské, tak na mezinárodní úrovni (Čl. III 1.a Stanov CCBE).

Z tohoto pohledu je CCBE oficiálním zástupcem komor, které čítají více než 700 000 advokátů Evropy.

CCBE přijalo dva základní dokumenty, které jsou zahrnuty v této brožurce, které se navzájem doplňují, ačkoli jsou ve své podstatě odlišné.

Posledním přijatým dokumentem je **Charta základních principů evropské advokacie**, která byla přijata na plenárním zasedání v Bruselu dne 24. listopadu 2006. Tato Charta nenahrazuje etický kodex. Její obsah je aplikovatelný na celou Evropu a míří za horizont členských, přidružených i pozorovatelských států CCBE. Charta zahrnuje seznam deseti základních principů, které jsou společné pro národní i mezinárodní pravidla regulující advokacii.

Cílem Charty je, kromě jiného, pomoci advokátním komorám, které si teprve razí cestu k nezávislé advokacii; a zvýšit povědomí advokátů o důležitosti role advokáta ve společnosti; Charta cílí nejen na samotné advokáty, ale i na ty, kdo rozhodují, a na veřejnost obecně.

Etický kodex advokátů Evropské unie byl přijal 28. října 1988. Byl třikrát novelizován; k poslední úpravě došlo na plenárním zasedání v Oportu 19. května 2006. Jsou jím vázány všechny členské státy: všichni advokáti, kteří jsou členy komor těchto zemí (ať už se jedná o komory s řádným nebo přidruženým členstvím, či členy – pozorovatele CCBE), se tímto kodexem musí řídit ve všech přeshraničních aktivitách v rámci EU, Evropského hospodářského prostoru a Švýcarské konfederace, jakožto i v přidružených či pozorovatelských zemích.

Tyto dva dokumenty zahrnují komentář k prvnímu z nich a důvodovou zprávu k druhému z nich.

Je snad zbytečné zdůrazňovat význam souboru norem stanovených v těchto dvou dokumentech, které jsou základem deontologie evropské advokacie a které přispívají k formování evropského advokáta a evropské komory.

31. ledna 2008

OBSAH

CHARTA ZÁKLADNÍCH PRINCIPŮ EVROPSKÉ ADVOKACIE

KOMENTÁŘ K CHARTĚ ZÁKLADNÍCH PRINCIPŮ EVROPSKÉ ADVOKACIE

ETICKÝ KODEX ADVOKÁTŮ EVROPSKÉ UNIE

1. PREAMBULE

- 1.1. Úloha advokáta ve společnosti
- 1.2. Povaha stavovských předpisů
- 1.3. Účel Kodexu
- 1.4. Použití *ratione personae*
- 1.5. Použití *ratione materiale*
- 1.6. Definice

2. OBECNÉ PRINCIPY

- 2.1. Nezávislost
- 2.2. Důvěra a osobní bezúhonnost
- 2.3. Povinnost mlčenlivosti
- 2.4. Dodržování pravidel jiných advokátních komor
- 2.5. Neslučitelné činnosti
- 2.6. Osobní reklama
- 2.7. Zájem klienta
- 2.8. Omezení odpovědnosti advokáta vůči klientovi

3. VZTAHY S KLIENTY

- 3.1. **Přijetí pokynů a skončení jejich platnosti**
- 3.2. Konflikt zájmů
- 3.3. *Pactum de quota litis*
- 3.4. Stanovení odměny
- 3.5. Zálohy
- 3.6. Odměna sdílená mezi advokátem a jinou osobou
- 3.7. Náklady řízení a dostupnost právní pomoci
- 3.8. Prostředky klienta
- 3.9. Pojištění pro případ odpovědnosti za škodu

4. VZTAHY SE SOUDY

- 4.1. Pravidla chování před soudem
- 4.2. Čestné vedení řízení
- 4.3. Vystupování před soudem
- 4.4. Nepravdivé nebo klamavé informace
- 4.5. Rozšíření pravidel na rozhodce apod.

5. VZTAHY MEZI ADVOKÁTY

- 5.1. Stavovská kolegiálníta

- 5.2. Spolupráce mezi advokáty různých členských států
- 5.3. Korespondence mezi advokáty
- 5.4. Odměna za doporučení
- 5.5. Komunikace s protistranami
- 5.6. (Zrušeno rozhodnutím plenárního zasedání CCBE v Dublinu 6. prosince 2002)
- 5.7. Povinnost uhradit odměnu
- 5.8. Trvalý odborný růst
- 5.9. Spory mezi advokáty v různých členských státech

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

CHARTA ZÁKLADNÍCH PRINCIPŮ EVROPSKÉ ADVOKACIE

„Ve společnosti založené na respektování zásady právního státu plní advokát speciální úlohu. Advokátní povinnosti nezačínají a nekončí u poctivého počínání si v souladu s právem. Advokát musí sloužit zájmům spravedlnosti, jakož i zájmům toho, jehož práva a svobody hájí, a nejedná se jen o povinnost advokáta hájit klientovy záležitosti, ale být také klientovým poradcem. Respekt k profesním advokátním pravidlům je základní podmínkou právního státu a demokracie ve společnosti.“

- Etický kodex evropských advokátů CCBE, čl. 1.1

Existují základní principy, které jsou společné celé evropské advokacii, třebaže jsou vyjádřeny v různých právních rádech různě. Základní principy tvoří jádro různých národních i mezinárodních kodexů, které upravují chování advokátů. Evropští advokáti jsou těmito principy vázáni, principy jsou nezbytné pro řádný výkon spravedlnosti, přístup ke spravedlnosti a právo na spravedlivý proces, tak jak to stanoví Evropská úmluva o lidských právech. Advokátní komory a organizace, soudy, zákonodárci, vlády a mezinárodní organizace by měly ve veřejném zájmu usilovat o podporu a ochranu základních principů.

Základními principy jsou zejména tyto:

- (a) nezávislost advokáta a svobodná volba převzetí zastoupení klienta,
- (b) právo a povinnost advokáta zachovat klientovy záležitosti v tajnosti a respektovat profesní mlčenlivost,
- (c) vyloučení konfliktů zájmu, ať již mezi různými klienty nebo mezi klientem a advokátem,
- (d) důstojnost a čest advokacie a poctivost a dobrá pověst advokáta,
- (e) loajalita vůči klientovi,
- (f) spravedlivé zacházení s klienty, pokud se jedná o odměnu,
- (g) profesní kvalifikace advokáta,
- (h) respekt vůči ostatním advokátům,
- (i) respektování zásady právního státu a řádného výkonu spravedlnosti a
- (j) samospráva advokacie.

KOMENTÁŘ K CHARTĚ ZÁKLADNÍCH PRINCIPŮ EVROPSKÉ ADVOKACIE

1. Dne 24. listopadu 2006 přijalo CCBE jednomyslně “Chartu základních principů evropské advokacie”. Charta obsahuje seznam deseti principů společných všem advokacím v rámci Evropy. Respektování těchto principů je předpokladem (zdrojem) práva na obhajobu, které je základním kamenem (hlavním článkem řetězu) ostatních základních práv v demokratické společnosti/zřízení/státu/systému základních práv.
2. Tyto základní principy vyjadřují společný základ pro národní a mezinárodní pravidla, která upravují chování evropských advokátů. Očekává se, že Charta vztahující se na výkon povolání advokáta jak v národním, tak i přeshraničním měřítku, bude přijata jako konsensus evropských advokací coby celku.
3. Charta bere v úvahu:
 - ◆ národní stanovské předpisy z evropských států včetně pravidel evropských států, které nejsou členy CCBE, a které taktéž sdílí základní principy výkonu advokacie v Evropě
 - ◆ etický kodex CCBE týkající se etiky evropských advokátů,
 - ◆ všeobecné principy Mezinárodního etického kodexu IBA (International Bar Association),
 - ◆ doporučení Rec(2000)21 Výboru ministrů Rady Evropy z 25. října 2000 členskými státy Rady Evropy o volném výkonu povolání advokáta,
 - ◆ základní principy úlohy advokáta, které byly přijaty na 8. národním kongresu o prevenci trestné činnosti a zacházení s pachatelem, 27. srpna – 7. září 1990,
 - ◆ rozhodovací činnost Evropského soudu pro lidská práva a Evropského soudního dvora, konkrétně v rozsudku Evropského soudního dvora z 19. února 2002 ve věci Wouters v. Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten (C-309/99
 - ◆ Univerzální deklaraci lidských práv, Evropskou úmluvu o lidských právech a Chartu základních práv Evropské unie
4. Charta je navržena tak, aby plnila úlohu pan-evropského dokumentu přesahujícího členské státy CCBE a státy v pozici pozorovatele v CCBE. Očekává se, že Charta bude nápomocna kupříkladu advokátním komorám usilujícím o vybudování své nezávislosti v evropských demokraciích.
5. Očekává se, že Charta zvýší povědomí mezi advokáty, rozhodovací mocí a veřejností o důležitosti úlohy advokáta ve společnosti a o způsobu, kterým principy upravující advokátní profesi tuto roli posilují.
6. Úlohou advokáta, ať zastupuje občana, velkou obchodní společnost nebo stát, je důvěryhodně poskytovat právní porady, zastupovat své klienty, jednat jako důvěrný prostředník mezi třetími osobami a být nepostradatelným aktérem při řádném výkonu spravedlnosti. Advokát, který je ztělesněním veškerých těchto aspektů, který poskytuje služby v zájmu svého klienta a chrání práva svého klienta, plní zároveň tzv. sociální funkci, která spočívá v předcházení konfliktům, vyloučení konfliktů a dále v dohlížení

nad tím, aby případné konflikty byly řešeny v souladu s právem, a podporuje další vývoj práva, brání svobodu, spravedlnost a zákonnost.

7. CCBE věří, že soudci, zákonodárci, vlády a mezinárodní organizace budou společně s advokátními komorami usilovat o respektování a ochranu principů uvedených v Chartě.
8. Charta je uvozena částí preambule Etického kodexu evropských advokátů včetně výroku:

“Respektování úlohy advokáta je základní podmínkou právního státu a demokracie ve společnosti.”

Právní stát je úzce spjat s demokracií, tak jak tomu v současnosti Evropa rozumí.

9. Úvodní odstavec Charty uvádí, že principy v Chartě jsou stěžejní pro výkon spravedlnosti, přístup ke spravedlnosti a právo na spravedlivý proces, tak, jak je to vyžadováno Evropskou úmluvou o lidských právech. Advokáti a advokátní komory budou pokračovat v aktivní obraně těchto práv nezávisle na tom, zda se jedná o v Evropě nově se vyvíjející demokracie či stabilní demokracie, kde mohou být tato práva ohrožována.

Princip (a) - nezávislost advokáta a svobodná volba převzetí zastoupení klienta:

Advokát musí být při výkonu advokacie naprosto politicky, ekonomicky i odborně nezávislý. To znamená, že musí být nezávislý na státu a jiných “mocnářských zájmech” a také na ekonomických tlacích. Advokát musí zároveň zůstat nezávislým vzhledem ke svému klientovi, pokud má požívat důvěry třetích osob a soudů. Bez existence této nezávislosti na klientovi zde nemůže být jakákoliv garance kvality výkonu advokacie advokátem. Příslušnost ke svobodnému povolání a vážnost vyplývající z tohoto statutu pomáhá udržet nezávislost a advokátní komory musí hrát důležitou roli při zabezpečování nezávislosti advokátů. Samospráva advokacie je považována za zásadní při podpoře nezávislosti samostatného advokáta. Je všeobecně známé, že v nesvobodných zemích je advokátům bráněno v zajištění obhajoby svých klientů a že tito advokáti mohou být uvězněni či odsouzeni k trestu smrti v případě, že by se dále o takovou obhajobu pokoušeli.

Princip (b) – právo a povinnost advokáta zachovat klientovy záležitosti v tajnosti a respektovat profesní mlčenlivost:

Jádrem povolání advokáta je fakt, že jsou mu klientem svěřovány záležitosti, které by klient nesvěřil jinému, jedná se buď o velmi intimní osobní informace či cenná obchodní tajemství a advokát, coby příjemce těchto informací, má povinnost mlčenlivosti. Pokud by zde nebyla jistota o mlčenlivosti advokáta, nemohlo by zde být ani důvěry ve vztahu k advokátovi. Charta zdůrazňuje dvojí výklad tohoto principu – dodržovat mlčenlivost není pouze povinností advokáta, je to taktéž právo advokáta a v neposlední řadě i základní právo jeho klienta. Pravidla týkající se “profesního tajemství” zakazují, aby informace, které si advokát se svým klientem vymění, byly použity proti klientovi. V některých národních právních řádech je právo zachovávat mlčenlivost vnímáno pouze jako výsada klienta, zatímco v jiných může “profesní tajemství” také obnášet to, že advokát zachovává mlčenlivost o skutečnostech, které se dozví při komunikaci se svým klientem, vůči advokátovi jiné strany, na bázi důvěrnosti. Princip b) zahrnuje veškerá tato související pojetí – profesní tajemství, důvěrnost a legal professional privilege,

povinnost mlčenlivosti advokáta vůči klientovi i poté, co ukončí svou činnost ve vztahu k tomuto klientovi.

Princip (c) – vyloučení konfliktu zájmů, ať již mezi různými klienty nebo mezi klientem a advokátem:

V souvislosti s řádným výkonem advokacie se musí advokát vyhýbat konfliktu zájmů. Advokát nesmí zastupovat dva klienty ve stejné věci, pokud je mezi nimi spor nebo riziko sporu. Stejně tak se advokát musí zdržet jakéhokoliv zastupování nového klienta, pokud ve stejné věci získal diskrétní informace od bývalého či jiného stávajícího klienta. Advokát se musí taktéž zdržet zastupování klienta, s nímž má on sám konflikt zájmů. Pokud nastane konflikt zájmů v případě zastupování klienta, advokát je povinen ukončit zastupování. Je zřetelné, že tento princip je úzce spjat s principem (b) diskrétnosti, (a) nezávislosti a (e) loajality.

Princip (d) – důstojnost a čest advokacie a poctivost a dobrá pověst advokáta:

Aby byl důvěryhodným ve vztahu ke klientovi, třetí straně, soudu a státu, musí advokát ukázat, že je hoden této důvěry. Této důvěry je dosaženo členstvím advokáta v důstojné profesní komoře. Výsledkem je, že advokát nesmí poškodit svou vlastní pověst nebo pověst povolání advokáta či veřejnou důvěru k advokátnímu povolání. Toto neznamená, že advokát musí být “bezchybnou osobou”, ale že nesmí být součástí ostudného jednání, jak ve své právní praxi, tak v jiných obchodních činnostech či dokonce v soukromém životě, pokud by mohlo dojít k zostuzení advokátního povolání. Ostudné jednání může vést k sankcím, u nejdůležitějších případech k vyloučení z výkonu advokacie.

Princip (e) – loajalita vůči klientovi:

Loajalita vůči klientovi hraje důležitou roli při výkonu advokacie. Klient musí být schopen věřit advokátovi coby svému právnímu poradci a zástupci. Aby byl loajální ke svému klientovi, musí být advokát nezávislý (viz. princip (a)), musí se vyhýbat konfliktu zájmů (viz. princip (c)) a musí si uchovat klientovu důvěru (viz. princip (b)). Některé z citlivých problémů profesního chování vznikají ze vzájemného působení principu loajality ke klientovi a principů, které stanoví širší povinnosti advokáta – princip (d) (důstojnost a čest), princip (h) (respekt vůči kolegům advokátům a především princip (i) (respektovat zákonnost a výkon spravedlnosti). Advokát je povinen svému klientovi vysvětlit, že nesmí činit kompromisy v rámci svých povinností vůči soudům a výkonu spravedlnosti a napomáhat tak podvodnému případu/jednání svého klienta.

Princip (f) – spravedlivé zacházení s klienty, pokud se jedná o odměnu:

Odměna, kterou si advokát účtuje, a způsob jejího vyúčtování musí být klientovi vysvětlen, odměna musí být spravedlivá a racionální a musí být v souladu s právem a stavovskými předpisy, kterými je advokát povinen se řídit. Přestože etické kodexy a (princip (c) této Charty) zdůrazňují, že je důležité vyhýbat se konfliktu zájmů mezi advokátem a klientem, záležitost odměny advokáta, zdá se, představuje neodmyslitelné nebezpečí takového konfliktu. Principy předepisují nezbytnost existence profesních pravidel, která stanoví, že klientovi nebudou vyúčtovány nadměrné částky ve vztahu ke službám poskytnutými advokátem.

Princip (g) – profesní kvalifikace advokáta:

Je očividné, že advokát nemůže účinně zastupovat klienta, pokud nezískal potřebné vzdělání a praxi. V současné době, a to především v návaznosti na rychle měnící se

právní prostředí a praxi v technologickém a ekonomickém prostředí, je stále více zdůrazňována nutnost pokračujícího vzdělávání advokáta. Stavovská pravidla často zdůrazňují, že advokát nesmí přijmout zastupování klienta, pokud k tomuto není profesně způsobilý.

Princip (h) – respekt vůči ostatním advokátům:

Princip představuje více než jen prosazování potřeby zdvořilosti, přestože je to důležité u vysoce citlivých a sporných záležitostí, jichž se advokáti stávají součástí jménem svých klientů. Princip se vztahuje k úloze advokáta jako prostředníka, ke kterému pojme klient důvěru tím, že hovoří pravdu, že dodržuje profesní pravidla a především drží svůj slib. Řádný výkon spravedlnosti vyžaduje po advokátovi, aby se choval důstojně při řešení sporných záležitostí a aby ke zdárnému řešení těchto záležitostí dospěl civilizovaným způsobem. Stejně tak je advokát, v rámci veřejného zájmu, povinen jednat s ostatními v dobré víře a nepodvádět. Vzájemná důvěra mezi kolegy advokáty usnadňuje řádný výkon spravedlnosti, napomáhá při řešení konfliktů prostřednictvím smířčího jednání a je taktéž zájmem klienta samotného.

Princip (i) – respektování zásady právního státu a řádného výkonu spravedlnosti:

Charakterizovali jsme částečně roli advokáta jednajícího jako účastníka v procesu výkonu spravedlnosti. Stejná myšlenka je někdy vyjadřována při charakteristice advokáta jako “úředníka soudu” nebo jako “ministra soudnictví”. Advokát nesmí vědomě podat lživé či matoucí informace ani soudu, ani třetí straně v souvislosti s výkonem advokacie. Tyto zákazy často vyústí v naprostý protiklad, kdy klient advokáta nepochopí situaci, při které dochází ke konfliktu zájmů klienta a spravedlnosti, což představuje velký problém a je úkolem advokáta coby vzdělaného odborníka tento konflikt řešit. Advokát je oprávněn vyhledat pomoc advokátní komory při řešení takových problémů. Poslední analýzy ukázaly, že advokát může úspěšně zastupovat svého klienta, jen pokud se na advokáta jako spolehlivého prostředníka při řádném výkonu spravedlnosti může spolehnout jak soud, tak i třetí strana.

Princip (j) – samospráva advokacie:

Jednou ze známek nesvobodné společnosti je, když stát, ať již zjevně nebo tajně, kontroluje právní povolání a výkon advokacie advokáty. Většina evropských právnických povolání zobrazuje kombinaci regulace prostřednictvím státní správy a samosprávy. V mnoha případech stát uznává důležitost základních principů, využívá demokratického právního prostředí k jejich podpoře, jako například, když legislativně upraví zásadu mlčenlivosti nebo když umožní advokátním komorám vydat statutární předpisy. CCBE je přesvědčeno, že pouze silný článek samosprávy garantuje profesní nezávislost advokáta tváří v tvář státu, a bez garance nezávislosti by pro advokáty nebylo možné naplnit svou profesní a právní roli.

ETICKÝ KODEX ADVOKÁTŮ EVROPSKÉ UNIE

Tento Etický kodex advokátů Evropské unie byl původně přijat na plenárním zasedání CCBE 28. října 1988 a následně byl novelizován během plenárních zasedání CCBE 28. listopadu 1998, 6. prosince 2002 a 19. května 2006. Kodex rovněž bere v úvahu i úpravy Stanov CCBE, které byly oficiálně odsouhlaseny na mimořádném plenárním zasedání 20. srpna 2007.

1. PREAMBULE

1.1. Úloha advokáta ve společnosti

Ve společnosti založené na úctě k právnímu státu plní advokát zvláštní roli. Jeho povinnosti nezačínají a nekončí důsledným plněním pokynů klienta v mezích zákona. Advokát musí sloužit zájmům spravedlnosti stejně jako zájmům těch, jejichž práva a svobody je pověřen prosazovat a hájit, a je jeho povinností nejen vystupovat v zájmu věci klienta, ale také být jeho rádcem. Respekt k úloze advokáta je zásadní podmínkou právního státu a demokracie ve společnosti.

Tato úloha tedy na advokáta klade celou řadu zákonných a morálních povinností (které se někdy zdají být ve vzájemném rozporu) vůči:

- klientovi;
- soudům a jiným orgánům, před kterými advokát vystupuje ve věci klienta nebo jedná jeho jménem;
- advokacii jako takové a každému jejímu členovi zvlášť;
- veřejnosti, pro kterou je existence svobodné a nezávislé profese vázané dodržováním pravidel stanovených v rámci advokacie zásadním prostředkem ochrany lidských práv vůči státní moci a jiným zájmům ve společnosti.

1.2. Povaha stavovských předpisů

1.2.1. Stavovské předpisy jsou vytvořeny na základě dobrovolného souhlasu těch, pro něž platí, v zájmu zajištění řádného výkonu funkce advokáta, která se považuje ve všech civilizovaných společnostech za zásadní. Nedodržení těchto pravidel advokátem může vést k uložení kárné sankce.

1.2.2. Konkrétní pravidla každé advokátní komory vycházejí z jejích vlastních tradic. Jsou přizpůsobena organizaci a rozsahu činnosti advokacie v daném členském státě, jeho soudním a správním procesním předpisům a vnitrostátnímu právu. Není možné ani žádoucí, aby pravidla byla vyjmuta ze svého kontextu, a ani nelze usilovat o všeobecnou platnost pravidel, která ze své povahy tuto všeobecnou platnost mít nemohou.

Konkrétní pravidla každé advokátní komory nicméně vycházejí ze stejných hodnot a ve většině případů vykazují i společný základ.

1.3. Účel Kodexu

1.3.1. Pokračující integrace Evropské unie a Evropského hospodářského prostoru a rostoucí četnost přeshraničních aktivit advokátů uvnitř Evropského hospodářského prostoru si ve veřejném zájmu vynutily přijetí společných pravidel, která se vztahují na přeshraniční činnost všech advokátů Evropského hospodářského prostoru bez ohledu na příslušnost k advokátní komoře. Konkrétním účelem přijetí těchto pravidel je zmírnit obtíže, které vyplývají z aplikace „dvojí etiky“, jak uvádí zejména články 4 a 7.2 směrnice č. 77/249/EHS a články 6 a 7 směrnice č. 98/5/ES.

1.3.2. Organizace zastupující advokacii v rámci CCBE navrhuje, aby pravidla kodifikovaná v následujících člancích:

- byla uznána jako vyjádření stávajícího konsensu všech advokátních komor Evropské unie a Evropského hospodářského prostoru;
- byla co nejdříve přijata v souladu s národními předpisy nebo předpisy EHP jakožto vynutitelná pravidla pro přeshraniční činnost advokátů v Evropské unii a Evropském hospodářském prostoru;
- byla zohledněna při všech novelizacích národních pravidel etiky nebo výkonu profese se zřetelem na jejich postupnou harmonizaci.

Vyjadřují rovněž přání, aby národní pravidla etiky nebo výkonu profese byla pokud možno vykládána a uplatňována způsobem, který je v souladu s pravidly tohoto Kodexu.

Poté, co ustanovení tohoto Kodexu budou přijata coby vynutitelná pravidla pro přeshraniční činnost advokáta, bude advokát nadále povinen dodržovat pravidla advokátní komory, jejímž je členem, pokud jsou taková pravidla v souladu s pravidly tohoto Kodexu.

1.4. Použití *ratione personae*

Tento Kodex platí pro advokáty, jak jsou definováni ve směrnicích č. 77/249/EHS a č. 98/5/ES, a pro advokáty pozorovatelských států CCBE.

1.5. Použití *ratione materiae*

Následující pravidla se vztahují na přeshraniční činnost advokáta v rámci Evropské unie a Evropského hospodářského prostoru, aniž je tím dotčena snaha o postupnou harmonizaci etických pravidel nebo pravidel výkonu profese, která platí pouze uvnitř členského státu. Přeshraniční činnost znamená:

- (a) veškeré profesní kontakty s advokáty jiných členských států, než je stát původu advokáta;

(b) profesní činnost advokáta v jiném členském státě než ve státě původu bez ohledu na to, zdali je advokát fyzicky přítomen na území tohoto členského státu.

1.6. Definice

V tomto Kodexu:

„Členský stát“ znamená členský stát Evropské unie nebo jiný stát, jehož advokacie spadá pod článek 1.4.

„Domovský členský stát“ znamená členský stát, v němž advokát získal právo nosit své profesní označení.

„Hostitelský členský stát“ znamená jiný členský stát, kde advokát vykonává přeshraniční činnost.

„Příslušný orgán“ znamená stavovskou organizaci/organizace nebo orgán/orgány daného členského státu, které jsou odpovědné za přijímání stavovských předpisů a kárné řízení proti advokátům.

„Směrnice č. 77/249/EHS“ znamená směrnici Rady č. 77/249/EHS ze dne 22. března 1977, o usnadnění účinného výkonu volného pohybu služeb advokátů.

„Směrnice č. 98/5/ES“ znamená směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 98/5/ES ze dne 16. února 1998, o usnadnění trvalého výkonu povolání advokáta v jiném členském státě než v tom, ve kterém byla získána kvalifikace.

2. OBECNÉ ZÁSADY

2.1. Nezávislost

2.1.1. Četné povinnosti uložené advokátovi vyžadují jeho absolutní nezávislost, prostou jakéhokoliv vlivu, a to zvláště z důvodu osobních zájmů nebo vnějších tlaků. Tato nezávislost je pro důvěru ve výkon spravedlnosti stejně nezbytná jako nestrannost soudce. Advokát se musí tudíž vyvarovat jakéhokoli narušení nezávislosti a bdít nad tím, aby se ve snaze vyhovět klientovi, soudu nebo třetím stranám, nezpronevěřil profesním standardům.

2.1.2. Tato nezávislost je nezbytná v nesporných věcech stejně jako ve sporných řízeních. Rada advokáta klientovi nemá žádnou hodnotu, pokud ji advokát poskytne jen proto, aby se zalíbil, posloužil vlastním osobním zájmům nebo reagoval na vnější nátlak.

2.2. Důvěra a osobní bezúhonnost

Vztah důvěry může existovat pouze tehdy, pokud je advokátova osobní čest, poctivost a bezúhonnost mimo jakoukoli pochybnost. Pro advokáta jsou tyto tradiční ctnosti stavovskou povinností.

2.3. Povinnost mlčenlivosti

- 2.3.1. Z podstaty funkce advokáta vyplývá, že klient advokátovi sděluje věci, které by jinému nesdělil, a že advokátovi jsou informace předávány na základě důvěry. Důvěra nemůže existovat bez jistoty zachování mlčenlivosti. Povinnost mlčenlivosti je tudíž primárním a základním právem i povinností advokáta.

Advokátova povinnost mlčenlivosti slouží zájmu výkonu spravedlnosti stejně jako zájmu klienta. Zaslouží si tudíž zvláštní ochranu ze strany státu.

- 2.3.2. Advokát je povinen zachovávat mlčenlivost o veškerých informacích, o kterých se dozví při výkonu advokacie.
- 2.3.3. Povinnost mlčenlivosti není časově omezena.
- 2.3.4. Advokát je povinen od svých společníků, zaměstnanců a jiných osob, které najal při poskytování právních služeb vyžadovat, aby dodržovali stejnou povinnost zachovávat mlčenlivost.

2.4. Dodržování pravidel jiných advokátních komor

Při vykonávání přeshraniční praxe může být advokát z jiného členského státu povinen dodržovat stavovské předpisy hostitelského členského státu. Advokáti mají povinnost vzájemně se informovat o předpisech, které se vztahují na výkon konkrétní činnosti.

Členské organizace CCBE jsou povinny uložit své etické kodexy v sekretariátu CCBE, aby si každý advokát mohl od sekretariátu opatřit výtisk platného kodexu.

2.5. Neslučitelné činnosti

- 2.5.1. Advokátovi může být zakázáno vykonávat určité činnosti, aby mohl plnit svou úlohu s patřičnou nezávislostí a v souladu s povinností podílet se na výkonu spravedlnosti.
- 2.5.2. Advokát, který zastupuje nebo hájí klienta před soudem nebo před orgány veřejné moci v hostitelském členském státě, je povinen dodržovat předpisy ohledně neslučitelných činností, které platí pro advokáty v daném hostitelském členském státě.
- 2.5.3. Advokát usazený v hostitelském členském státě, kde má v úmyslu se přímo podílet na obchodních nebo jiných aktivitách nesouvisejících s výkonem advokacie, je povinen respektovat předpisy o zakázaných nebo neslučitelných činnostech, které platí pro advokáty daného členského státu.

2.6. Osobní reklama

- 2.6.1. Advokát má právo informovat veřejnost o poskytovaných službách za předpokladu, že tyto informace jsou přesné, nejsou klamavé a respektují povinnost mlčenlivosti a další základní hodnoty advokacie.

- 2.6.2. Osobní reklama advokáta v různých médiích, jako je tisk, rozhlas, televize, elektronická komerční komunikace nebo jiná média se povoluje, pokud jsou splněny podmínky článku 2.6.1.

2.7. Zájem klienta

Advokát musí vždy jednat v nejlepším zájmu klienta při dodržování veškerých právních a stavovských předpisů a tento zájem musí klást před svůj vlastní zájem nebo zájmy ostatních kolegů z advokacie.

2.8. Omezení odpovědnosti advokáta vůči klientovi

Pokud to povoluje zákon domovského členského státu a hostitelského členského státu, může advokát omezit svou odpovědnost vůči klientovi v souladu s pravidly etického kodexu, který pro něj platí.

3. VZTAHY S KLIENTY

3.1. Přijetí pokynů a skončení jejich platnosti

- 3.1.1. Advokát neposkytne právní služby klientovi, pokud k tomu nedostal od klienta pokyny. Může však jednat ve věci, v níž dostal pokyny od jiného advokáta, který zastupuje daného klienta, nebo jestliže mu věc byla přidělena příslušným orgánem.

Advokát by měl vyvinout přiměřené úsilí, aby zjistil totožnost, pravomoci a oprávnění osoby nebo orgánu, který mu dává pokyny, jestliže z konkrétních okolností vyplývá, že totožnost, pravomoci a oprávnění jsou nejisté.

- 3.1.2. Advokát klientovi poskytuje rady a zastoupení okamžitě, svědomitě a pečlivě. Advokát nese osobní odpovědnost za plnění pokynů klienta a informuje ho o vývoji svěřené věci.

- 3.1.3. Advokát nepřevzme věc, o které ví nebo by měl vědět, že není schopen ji řešit, aniž by spolupracoval s advokátem, který má potřebné schopnosti.

Advokát nepřijme pokyny, pokud není schopen okamžitě je vykonávat vzhledem k dalším pracovním povinnostem.

- 3.1.4. Advokát není oprávněn uplatnit své právo odstoupit od smlouvy takovým způsobem nebo za takových okolností, kdy by klient nebyl schopen nalézt jinou právní pomoc v patřičné lhůtě tak, aby mu nevznikla újma.

3.2. Konflikt zájmů

- 3.2.1. Advokát nesmí poskytovat rady, zastoupení nebo jednat jménem dvou nebo více klientů, jestliže existuje konflikt nebo podstatné riziko konfliktu mezi zájmy těchto klientů.

- 3.2.2. Advokát musí přestat jednat za oba nebo za všechny klienty, pokud mezi těmito klienty vznikne konflikt zájmů, a rovněž vždycky, když existuje riziko porušení důvěry nebo pokud by mohla být narušena nezávislost advokáta.
- 3.2.3. Advokát také nesmí jednat za nového klienta, jestliže existuje riziko porušení důvěry vložené do advokáta bývalým klientem, nebo pokud by informace, které má advokát o záležitostech bývalého klienta, pro nového klienta znamenaly nepatřičnou výhodu.
- 3.2.4. Pokud advokáti vykonávají činnost ve sdružení, odstavce 3.2.1. až 3.2.3. se vztahují na celé sdružení a všechny jeho členy.

3.3. *Pactum de Quota Litis*

- 3.3.1. Advokát není oprávněn stanovit odměnu na základě dohody „*pactum de quota litis*“.
- 3.3.2. „*Pactum de quota litis*“ znamená dohodu mezi advokátem a jeho klientem uzavřenou před definitivním ukončením věci, ve které je klient účastníkem, na základě které se klient zavazuje, že advokátovi zaplatí podíl na výsledku, ať už jde o peněžitou částku nebo jiný prospěch, který klient získal v důsledku ukončení dané věci.
- 3.3.3. „*Pactum de quota litis*“ nezahrnuje dohodu, podle které se odměna účtuje podílem na hodnotě věci, ve které advokát zastupoval, jestliže je to v souladu s úředně schváleným tarifem nebo s předpisy příslušného orgánu, jehož pravomoci advokát podléhá.

3.4. Stanovení odměny

Advokát poskytne klientovi úplné informace o výši odměny, kterou si účtuje, a která musí být spravedlivá, přiměřená a v souladu s právními a stavovskými předpisy, které pro advokáta platí.

3.5. Zálohy

Jestliže advokát požaduje vyplacení zálohy na odměnu a/nebo výlohy, tato záloha by neměla přesáhnout rozumný odhad odměny a pravděpodobných výloh.

Jestliže není taková záloha uhrazena, advokát může odstoupit od smlouvy nebo věc odmítnout, vždy ovšem za dodržení podmínek podle odstavce 3.1.4.

3.6. Odměna sdílená mezi advokátem a jinou osobou

- 3.6.1. Advokát se nesmí rozdělit o odměnu s jinou osobou, která není advokátem, vyjma případů, kdy advokát vykonává činnost ve sdružení s touto jinou osobou v souladu s právními a stavovskými předpisy, které pro advokáta platí.

- 3.6.2. Ustanovení odstavce 3.6.1. nebrání tomu, aby advokát zaplatil odměnu, provizi nebo jinou náhradu dědicům zemřelého advokáta nebo advokáta, který přestal vykonávat činnost, jejichž klientelu advokát převzal.

3.7. Náklady řízení a nárok na právní pomoc

- 3.7.1. Advokát by se měl vždy snažit o finančně nejefektivnější řešení sporu a klientovi by měl ve vhodném okamžiku doporučit pokus o mimosoudní řešení a/nebo řešení v rámci rozhodčího řízení.
- 3.7.2. Advokát je povinen informovat klienta o jeho případném nároku na bezplatnou právní pomoc.

3.8. Prostředky klienta

- 3.8.1. Advokát, který převezme finanční prostředky jménem svých klientů nebo třetích stran (dále jen „prostředky klienta“), musí takové prostředky uložit na účet v bance nebo podobné instituci, která je pod dohledem orgánů veřejné moci (dále jen „účet klienta“). Účet klienta je oddělený od všech ostatních účtů advokáta. Všechny prostředky klienta, které advokát přijal, mají být uloženy na takový účet, ledaže vlastník těchto prostředků souhlasí, aby se s nimi nakládalo jinak.
- 3.8.2. Advokát vede úplnou a přesnou evidenci, v níž jsou uvedeny veškeré operace advokáta s prostředky klienta a odlišeny prostředky klienta od jiných prostředků, které má advokát v držení. Vnitrostátní právo může ukládat povinnost vést evidenci po určitou dobu.
- 3.8.3. Na klientském účtu nesmí vzniknout debetní zůstatek kromě výjimečných situací, které výslovně povolují vnitrostátní právní předpisy nebo kvůli bankovním poplatkům, které advokát nemůže ovlivnit. Takový účet nelze z žádného důvodu poskytnout jako záruku nebo použít jako zajištění. Mezi účtem klienta a jinými bankovními účty nesmí dojít k započtení nebo sloučení a prostředky klienta na účtu klienta nelze použít ani k úhradě dluhů advokáta vůči bance.
- 3.8.4. Prostředky klienta se převedou vlastníkům těchto prostředků v nejkratší možné lhůtě nebo za podmínek, které vlastníci schválí.
- 3.8.5. Advokát nemůže převést prostředky z účtu klienta na svůj vlastní účet jako úhradu odměny, aniž by písemně informoval klienta.
- 3.8.6. Příslušné orgány členského státu mají pravomoc ověřovat a přezkoumávat veškeré doklady týkající se prostředků klienta při zachování povinnosti mlčenlivosti nebo stavovských práv, které se na ně mohou vztahovat.

3.9. Pojištění pro případ odpovědnosti za škodu

- 3.9.1. Advokáti musí být pojištěni proti občanskoprávní odpovědnosti vyplývající z výkonu advokacie v rozsahu přiměřeném povaze a rozsahu rizik spojených s jejich profesní činností.
- 3.9.2. Pokud to není možné, musí advokát informovat o této situaci a jejích důsledcích klienta.

4. VZTAHY SE SOUDY

4.1. Pravidla chování před soudem

Advokát, který zastupuje nebo se účastní projednávání věci u soudu nebo tribunálu, musí dodržovat pravidla chování platná u daného soudu nebo tribunálu.

4.2. Čestné vedení řízení

Advokát musí mít vždy patřičně na zřeteli čestné vedení řízení.

4.3. Vystupování před soudem

Advokát je povinen s veškerou úctou a zdvořilostí vůči soudu hájit zájmy klienta čestně a beze strachu, bez ohledu na své vlastní zájmy nebo důsledky vůči sobě samému nebo jiné osobě.

4.4. Nepravdivé nebo klamavé informace

Advokát nikdy soudu vědomě nepodá nepravdivé nebo klamavé informace.

4.5. Rozšíření pravidel na rozhodce apod.

Pravidla upravující vztah advokáta se soudy se vztahují rovněž na vztahy advokáta s rozhodci a dalšími osobami vykonávajícími soudní nebo kvazisoudní funkce, a to i příležitostně.

5. VZTAHY MEZI ADVOKÁTY

5.1. Stavovská kolegalita

- 5.1.1. Stavovská kolegalita předpokládá mezi advokáty vztahy důvěry a spolupráce ku prospěchu klientů s cílem předcházet zbytečným sporům a jinému jednání škodlivému pro dobré jméno advokacie. Tato kolegalita však nemůže nikdy ospravedlňovat nadřazení zájmů stavu nad zájmy klienta.

- 5.1.2. Advokát by měl považovat všechny ostatní advokáty z členských států za kolegy a vystupovat vůči nim čestně a zdvořile.

5.2. Spolupráce mezi advokáty různých členských států

- 5.2.1. Je povinností advokáta, na kterého se obrátí kolega z jiného členského státu, aby nepřijímal pokyny ve věci, kterou není schopen převzít. Advokát by v takovém případě měl být připraven pomoci kolegovi získat informace nezbytné k tomu, aby mohl pověřit jiného advokáta, který je schopen poskytnout požadované služby.
- 5.2.2. Jestliže advokát z jednoho členského státu spolupracuje s advokátem z jiného členského státu, mají oba povinnost vzít v úvahu rozdíly, které mohou existovat mezi jejich právními řády a stavovskými organizacemi, pravomocemi a povinnostmi advokátů v dotčených členských státech.

5.3. Korespondence mezi advokáty

- 5.3.1. Jestliže advokát hodlá zaslat písemnosti advokátovi v jiném členském státě a přeje si, aby zůstaly důvěrné a tzv. „without prejudice“¹, měl by své přání výslovně vyjádřit ještě před odesláním dokumentů.
- 5.3.2. Jestliže budoucí příjemce písemností není schopen zajistit jejich důvěrný charakter nebo statut „without prejudice“, měl by o tom bezodkladně informovat odesílatele.

5.4. Odměna za doporučení

- 5.4.1. Advokát nesmí požadovat nebo přijímat od jiného advokáta nebo jiné osoby odměnu, provizi nebo jinou náhradu za referenci nebo doporučení advokáta klientovi.
- 5.4.2. Advokát nesmí nikomu zaplatit odměnu, provizi nebo jinou náhradu za to, že k němu poslal klienta.

5.5. Komunikace s protistranami

Advokát nesmí o konkrétní věci nebo záležitosti přímo komunikovat s nikým, o kom ví, že je ve stejné věci nebo záležitosti zastupován jiným advokátem nebo mu radí jiný advokát, bez souhlasu tohoto druhého advokáta (a informuje druhého advokáta o takové komunikaci).

5.6. (Zrušeno rozhodnutím plenárního zasedání CCBE v Dublinu 6. prosince 2002)

5.7. Povinnost uhradit odměnu

¹ Aniž je jakkoliv dotčen dosavadní průběh řešení sporu, viz Důvodová zpráva (pozn. překl.).

V profesních vztazích mezi členy advokacie různých členských států, kdy se advokát neomezí na to, že by klientovi doporučil nebo představil jiného advokáta, ale místo toho sám pověří spolupracujícího advokáta konkrétní věcí nebo si vyžádá jeho radu, je pověřující advokát osobně povinen uhradit odměnu, náklady a výlohy zahraničního spolupracujícího advokáta, i když je klient nesolventní. Dotčení advokáti si však na začátku vztahu mohou v této věci domluvit zvláštní ujednání. Advokát, který pověřuje jiného advokáta, dále může kdykoliv omezit svou osobní odpovědnost do výše odměny, nákladů a výloh vynaložených před tím, než zahraničního advokáta informoval o tom, že se odpovědnosti do budoucna zříká.

5.8. Trvalý odborný růst

Advokáti by měli udržovat a rozvíjet své odborné znalosti a patřičně při tom dbát na evropský rozměr své profese.

5.9. Spory mezi advokáty v různých členských státech

- 5.9.1. Jestliže má advokát za to, že kolega v jiném členském státě svým jednáním porušil nějaké pravidlo stavovských předpisů, je povinen kolegu na to upozornit.
- 5.9.2. Jestliže mezi advokáty různých členských zemí vznikne osobní spor odborného rázu, měli by se pokud možno nejprve snažit tento spor urovnat přátelskou cestou.
- 5.9.3. Advokát nezahájí žádné řízení proti kolegovi z jiného členského státu ve věcech podle bodů 5.9.1. nebo 5.9.2., aniž by o tom nejprve informoval advokátní komory, jejichž jsou oba členy, aby tyto advokátní komory mohly pomoci spor urovnat.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Tuto důvodovou zprávu připravila na žádost stálého výboru CCBE pracovní skupina CCBE pro etiku, která také navrhla první verzi Etického kodexu. Zpráva má vysvětlit vznik jednotlivých ustanovení Kodexu, objasnit problémy související zejména s přeshraniční činností, které se jimi mají řešit, a poskytnout příslušným orgánům v členských státech pomoc při použití Kodexu. Pro výklad Kodexu nemá být závazná. Důvodová zpráva byla aktualizována při příležitosti plenárního zasedání CCBE 19. května 2006. Důvodová zpráva také bere v úvahu úpravy Stanov CCBE, které byly oficiálně odsouhlaseny na mimořádném plenárním zasedání 20. srpna 2007. Seznam názvů profesí v čl. 1.4 může být změněn.

Originální verze Kodexu jsou ve francouzském a anglickém jazyce. Překlady do dalších jazyků společenství se připravují z pověření národních delegací.

Komentář k článku 1.1 - Úloha advokáta ve společnosti

Perugijská deklaráce přijatá CCBE v roce 1977 stanovila základní zásady výkonu povolání, které platí pro advokáty v celém ES. Ustanovení článku 1.1 jsou opětovným potvrzením definice úlohy advokáta ve společnosti podle Perugijské deklaráce, na níž jsou založeny předpisy upravující výkon této funkce.

Komentář k článku 1.2 - Povaha stavovských předpisů

Tato ustanovení do značné míry nově formuluje výklad Perugijské deklaráce ohledně povahy stavovských předpisů a toho, jak konkrétní předpisy závisí na konkrétních místních okolnostech, ale přesto vycházejí ze společných hodnot.

Komentář k článku 1.3 - Účel Kodexu

Tato ustanovení ukazují, jak se zásady z Perugijské deklaráce vyvíjejí do konkrétního etického kodexu pro advokáty v celé EU a EHP a pro advokáty v pozorovatelských státech CCBE a poukazují konkrétně na jejich přeshraniční činnost (definovanou v článku 1.5). Ustanovení článku 1.3.2 formulují konkrétní záměry CCBE ohledně hmotněprávních ustanovení Kodexu.

Komentář k článku 1.4 – Použití *ratione personae*

Je uvedeno, že pravidla platí pro všechny advokáty, jak jsou definováni ve směrnici o službách advokátů z roku 1977 a směrnici o usazování advokátů z roku 1998 a pro advokáty z pozorovatelských států. Patří sem i advokáti ze států, které ke směrnici přistoupily později, jejichž jména byla ke směrnici připojena. Kodex se tedy vztahuje na všechny advokáty zastoupené v CCBE, ať už jsou plnými členy nebo pozorovateli, jmenovitě:

Albánie	avokat;
Arménie	pastaban;
Belgie	avocat / advocaat / Rechtsanwalt;
Bulharsko	advokat;
Bývalá jugoslávská republika Makedonie	advokat;
Černá hora	advokat;
Česká republika	advokát;
Dánsko	advokat;
Estonsko	vandeadvokaat;
Finsko	asianajaja / advokat;
Francie	avocat;
Gruzie	advokati / advokatebi;
Chorvatsko	odvjetnik;
Irsko	barrister, solicitor;
Island	lögmaður;
Itálie	avvocato;
Kypr	dikegóros;
Lichtenštejnsko	Rechtsanwalt;
Litva	advokatas;
Lotyšsko	zvērīnāts advokāts;
Lucembursko	avocat / Rechtsanwalt;
Maďarsko	ügyvéd;
Malta	avukat, prokuratur legali;
Moldávie	avocat;
Německo	Rechtsanwalt;
Nizozemsko	advocaat;
Norsko	advokat;
Polsko	adwokat, radca prawny;
Portugalsko	advogado;
Rakousko	Rechtsanwalt;
Rumunsko	avocat;
Řecko	dikegóros;
Slovensko	advokát / advokátka;
Slovinsko	odvetnik / odvetnica;
Spojené království	advocate, barrister, solicitor;
Srbsko	advokat
Španělsko	abogado / advocat / abokatu / avogado;
Švédsko	advokat;
Švýcarsko	Rechtsanwalt / Anwalt / Fürsprech / Fürsprecher / avocat / avvocato / advokat;
Turecko	avukat;
Ukrajina	advocate;

Doufáme rovněž, že Kodex bude přijatelný pro advokacie ostatních nečlenských států v Evropě i jinde, aby se také mohl provádět příslušnými úmluvami mezi nimi a členskými státy.

Komentář k článku 1.5 – Použití ratione materiae

Pravidla se zde použijí přímo pouze na definovanou „přeshraniční činnost“ advokátů v EU, EHP a advokátů pozorovatelských států CCBE – viz komentář k článku 1.4 a definici „členského státu“ v článku 1.6 (viz také výše ohledně možného budoucího rozšíření na advokáty dalších států). Definice přeshraniční činnosti by např. zahrnovala i kontakty ve státě A týkající se otázky vnitrostátního práva státu A mezi advokátem ze státu A a advokátem ze státu B; vylučovala by kontakty mezi advokáty státu A ve státě A ohledně záležitosti vzniklé ve státě B, pokud se žádná jejich profesní činnost neodehrává ve státě B; zahrnovala by veškerou činnost advokátů státu A ve státě B, i kdyby šlo jen o sdělení zaslaná ze státu A do státu B.

Komentář k článku 1.6 - Definice

Toto ustanovení definuje řadu pojmů užívaných v Kodexu: „členský stát“, „domovský členský stát“, „hostitelský členský stát“, „příslušný orgán“, „směrnice č. 77/249/EHS“ a „směrnice č. 98/5/ES“.

Věta „kde advokát vykonává přeshraniční činnost“ má být vykládána ve smyslu definice „přeshraniční činnosti“ podle článku 1.5.

Komentář k článku 2.1 - Nezávislost

Toto ustanovení do značné míry znovu potvrzuje obecné zásady vyhlášené v Perugijské deklaraci.

Komentář k článku 2.2 – Důvěra a osobní bezúhonnost

Toto ustanovení také nově formuluje obecnou zásadu uvedenou v Perugijské deklaraci.

Komentář k článku 2.3 - Povinnost mlčenlivosti

Toto ustanovení nejprve v odstavci 2.3.1 nově formuluje obecné zásady uvedené v Perugijské deklaraci a uznané Evropským soudním dvorem ve věci *AM&S (157/79)*. V odstavcích 2.3.2 až 4 je pak rozvíjí do konkrétního pravidla pro ochranu mlčenlivosti. Odstavec 2.3.2 uvádí základní pravidlo, které vyžaduje respektování mlčenlivosti. Odstavec 2.3.3 potvrzuje, že pravidlo je pro advokáta nadále závazné i tehdy, když přestal za dotyčného klienta jednat. Odstavec 2.3.4 potvrzuje, že povinnost mlčenlivosti musí dodržovat nejen sám advokát, ale že musí vyžadovat, aby se všichni společníci a zaměstnanci jeho firmy chovali stejně.

Komentář k článku 2.4 - Dodržování pravidel jiných advokátních komor

Článek 4 směrnice o službách advokátů obsahuje ustanovení o předpisech, které má dodržovat advokát z jednoho členského státu, který příležitostně nebo dočasně poskytuje služby v jiném členském státě na základě článku 49 Konsolidované verze Smlouvy o ES:

- (a) činnosti zastupování a obhajoby klienta před soudem nebo před orgány veřejné moci jsou v každém hostitelském členském státu vykonávány za podmínek stanovených pro advokáty usazené v tomto státě s výjimkou jakýchkoli podmínek bydliště nebo zápisu u stavovské organizace v dotyčném státě;
- (b) při výkonu svých činností dodržuje advokát stavovské předpisy hostitelského členského státu, aniž jsou dotčeny povinnosti, které má v domovském členském státě;
- (c) jsou-li tyto činnosti vykonávány ve Spojeném království, rozumí se "stavovskými předpisy hostitelského členského státu" předpisy pro "solicitors", pokud tyto činnosti nejsou vyhrazeny "barristers" nebo "advocates". V tom případě se použijí stavovské předpisy pro "barristers" nebo "advocates". Nicméně "barristers" z Irska podléhají vždy stavovským předpisům pro "barristers" nebo "advocates" ve Spojeném království. Jsou-li tyto činnosti vykonávány v Irsku, rozumí se "stavovskými předpisy hostitelského členského státu" předpisy pro "barristers", pokud se jedná o stavovské předpisy upravující ústní přednesení věci před soudem. Ve všech ostatních případech se použijí stavovské předpisy pro "solicitors". Nicméně "barristers" a "advocates" ze Spojeného království podléhají vždy stavovským předpisům pro "barristers" v Irsku; a
- (d) při výkonu činností, které nejsou uvedeny v odstavci (a), podléhá advokát i nadále podmínkám a stavovským předpisům domovského členského státu, aniž je dotčena povinnost dodržovat předpisy z jakéhokoli zdroje, které upravují povolání v hostitelském členském státě, zejména předpisy o neslučitelnosti výkonu činností advokáta s výkonem jiných činností v dotyčném státě, o povinnosti mlčenlivosti, o vztazích s ostatními advokáty, o zákazu zastupování stran s navzájem si odporujícími zájmy jedním advokátem a o reklamě. Tyto předpisy se použijí pouze tehdy, pokud je může dodržovat advokát, který není usazen v hostitelském členském státu, a pokud je jejich dodržování v dotyčném státu objektivně zdůvodněno zajištěním řádného výkonu činností advokáta, stavovské cti a dodržování předpisů o střetu zájmů.

Směrnice o usazování advokátů obsahuje ustanovení o předpisech, které má dodržovat advokát z jednoho členského státu, který trvale vykonává činnost v jiném členském státě na základě článku 43 Konsolidované verze Smlouvy o ES:

- (a) bez ohledu na pravidla pro výkon povolání, jimž advokát vykonávající činnost pod profesním označením udělovaným v domovském státě podléhá v domovském členském státě, podléhá tento advokát stejným pravidlům pro výkon povolání jako advokáti vykonávající činnost pod odpovídajícím profesním označením udělovaným v hostitelském členském státě ve vztahu ke všem činnostem, které na území tohoto státu vykonává (článek 6.1);
- (b) hostitelský členský stát může požadovat, aby si advokát vykonávající činnost pod profesním označením udělovaným v domovském státě sjednal pojištění odpovědnosti za škodu vzniklou z výkonu povolání nebo aby se stal členem profesního záručního fondu podle předpisů, které tento stát stanoví pro profesní činnost vykonávanou na jeho území. Advokát vykonávající činnost pod profesním označením udělovaným v domovském státě se však této povinnosti zproští, pokud prokáže, že je podle předpisů domovského členského státu kryt pojištěním nebo zárukou, pokud je takové pojištění nebo záruka rovnocenná co do podmínek a rozsahu krytí. Pokud jsou rovnocenné pouze zčásti, může příslušný orgán v hostitelském členském státě požadovat, aby bylo sjednáno doplňkové pojištění nebo doplňková záruka k pokrytí částí, které nejsou pokryty pojištěním nebo zárukou sjednanou podle předpisů domovského členského státu (článek 6.3); a

- (c) advokát zapsaný v hostitelském členském státě pod profesním označením udělovaným v domovském státě může vykonávat činnost jako osoba v pracovním poměru u jiného advokáta, sdružení nebo právní firmy, veřejného nebo soukromého podniku do té míry, do jaké to hostitelský členský stát povoluje advokátům zapsaným pod profesním označením udělovaným v tomto státě (článek 8).

V případech, které nejsou upraveny žádnou z uvedených směrnic nebo jdou nad rámec požadavků těchto směrnic, jsou povinnosti advokáta dodržovat předpisy ostatních advokátních komor otázkou výkladu všech příslušných ustanovení, jako je např. směrnice o elektronickém obchodu (2000/31/ES). Hlavním cílem tohoto Kodexu je minimalizovat a pokud možno zcela vyloučit problémy vznikající z „dvojí etiky“, tedy použití více souborů potenciálně rozporných vnitrostátních předpisů pro konkrétní situaci (viz článek 1.3.1).

Komentář k článku 2.5 - Neslučitelné činnosti

Jak mezi jednotlivými členskými státy, tak v jejich rámci existují rozdíly co do míry, do jaké je advokátům povoleno zapojit se do jiných činností, např. obchodních. Obecným cílem předpisů, které zakazují advokátům vykonávat jiné činnosti, je ochrana advokáta před vlivy, jež by mohly narušit jeho nezávislost nebo jeho roli při výkonu spravedlnosti. Odlišnosti těchto předpisů jsou odrazem různých místních podmínek, různého vnímání vlastní funkce advokáta a různých technik přijímání předpisů. Např. v některých případech platí úplný zákaz vykonávat určité vyjmenované činnosti, zatímco v jiných případech je zapojení do jiných činností obecně povoleno za podmínky splnění určitých pojmů pro nezávislost advokáta.

Články 2.5.2 a 3 upravují různé okolnosti, za kterých advokát z jednoho členského státu vykonává přeshraniční činnost (podle definice v článku 1.5) v hostitelském státě, když není členem advokacie daného hostitelského státu.

Článek 2.5.2 ukládá advokátovi, který vystupuje před domácím soudem nebo před domácími orgány veřejné moci v hostitelském státě, povinnost plně dodržovat předpisy hostitelského státu o neslučitelných činnostech. To platí, ať je advokát v hostitelském státě usazen či nikoliv.

Článek 2.5.3 na druhou stranu ukládá „respekt“ k předpisům hostitelského státu o zakázaných nebo neslučitelných činnostech v jiných případech, ale pouze pokud má advokát usazený v hostitelském členském státě v úmyslu se přímo podílet na obchodních nebo jiných aktivitách nesouvisejících s výkonem advokacie.

Komentář k článku 2.6 - Osobní reklama

Termín „osobní reklama“ zahrnuje reklamu advokátních firem i jednotlivých advokátů oproti společné reklamě, kterou organizují advokátní komory pro své členstvo jako celek. Předpisy upravující osobní reklamu advokátů se v jednotlivých členských státech značně liší. Článek 2.6 jasně stanoví, že zásadní námitka proti osobní reklamě v přeshraniční činnosti neexistuje. Advokáti však přesto podléhají zákazům nebo omezením daným jejich domácími stavovskými předpisy a stejně tak podléhají zákazům nebo omezením daným předpisy

hostitelského státu, pokud jsou pro advokáta závazné na základě směrnice o službách advokátů nebo směrnice o usazování advokátů.

Komentář k článku 2.7 - Zájem klienta

Toto ustanovení zdůrazňuje obecnou zásadu, že advokát musí vždy klást zájem klienta před svůj vlastní nebo před zájmy ostatních kolegů z advokacie.

Komentář k článku 2.8 - Omezení odpovědnosti advokáta vůči klientovi

Toto ustanovení jasně stanoví, že v přeshraniční činnosti neexistuje zásadní námitka proti omezení odpovědnosti advokáta vůči jeho klientovi, ať už smlouvou, pomocí společnosti s ručením omezeným, komanditní společnosti (*limited partnership*) nebo zvláštním typem komanditní společnosti s omezeným ručením partnerů (*limited liability partnership*). Zdůrazňuje však, že o tom lze uvažovat pouze tehdy, pokud to příslušné zákony a příslušné stavovské předpisy povolují, a v řadě jurisdikcí zákony nebo stavovské předpisy takové omezení odpovědnosti zakazují nebo omezují.

Komentář k článku 3.1 - Přijetí pokynů a skončení jejich platnosti

Ustanovení článku 3.1.1 mají zajistit, aby byl zachován vztah mezi advokátem a klientem a aby advokát skutečně dostával pokyny od klienta, i když je může předávat řádně zmocněný prostředník. Je povinností advokáta přesvědčit se o zmocnění prostředníka a práních klienta.

Článek 3.1.2 se zabývá tím, jakým způsobem by měl advokát vykonávat své povinnosti. Ustanovení, že advokát nese osobní odpovědnost za plnění obdržených pokynů znamená, že se advokát nemůže odpovědnosti vyhnout pověřením jiných. Nebrání to advokátovi ve snaze omezit svou právní odpovědnost, pokud to povolují příslušné zákony nebo stavovské předpisy – viz článek 2.8.

Článek 3.1.3 formuluje zásadu, která je zvláště významná při přeshraniční činnosti, např. když je advokát požádán, aby převzal věc za advokáta nebo klienta z jiného státu, který nemusí znát příslušné zákony a postupy, anebo když je advokát požádán, aby převzal věc související s právem jiného státu, které on sám nezná.

Obecně má advokát právo především odmítnout přijetí pokynů, ale článek 3.1.4 uvádí, že poté, co je přijal, má advokát povinnost neodstupovat od smlouvy aniž by zajistil, že zájmy klienta jsou ochráněny.

Komentář k článku 3.2 - Konflikt zájmů

Ustanovení článku 3.2.1 nebrání advokátovi, aby jednal za dva nebo více klientů ve stejné věci, pokud jejich zájmy nejsou fakticky v konfliktu a ani neexistuje podstatné riziko vzniku takového konfliktu. Pokud už advokát takto jedná za dva nebo více klientů a následně vznikne mezi těmito klienty konflikt zájmů nebo nebezpečí porušení důvěry nebo jiná situace, kdy by

nezávislost advokáta mohla být narušena, pak musí advokát přestat jednat za oba nebo za všechny.

Mohou však nastat situace, že vzniknou neshody mezi dvěma nebo více klienty, za které jedná tentýž advokát, kdy může být vhodné, aby se daný advokát pokusil jednat jako prostředník. V takových případech je na advokátovi, aby sám usoudil, zda mezi klienty je či není takový konflikt zájmů, že to vyžaduje, aby je přestal zastupovat. Pokud tomu tak není, advokát může zvážit, zda by bylo vhodné klientům situaci vysvětlit, získat jejich souhlas a pokusit se jednat jako prostředník při řešení neshod mezi nimi a pouze pokud tento pokus selže, přestat za ně jednat.

Článek 3.2.4 aplikuje předcházející ustanovení článku 3 na advokáty, kteří vykonávají činnost ve sdružení. Např. právnická firma by měla přestat jednat, pokud existuje konflikt zájmů mezi dvěma klienty firmy, i když každého klienta ve firmě zastupuje jiný advokát. Na druhé straně výjimečně ve sdruženích anglických advokátů, které mají formu „chambers“, kdy každý advokát jedná za klienta samostatně, je možné, aby jednotliví advokáti v takovém sdružení jednali za klienty s protichůdnými zájmy.

Komentář k článku 3.3 - Pactum de quota litis

Tato ustanovení odrážejí společný názor všech členských států, že neregulovaná dohoda o podílu advokáta na vyhrané sporné částce (*pactum de quota litis*) je v rozporu s řádným výkonem spravedlnosti, neboť podněcuje ke spekulativnímu vedení sporů a často se zneužívá. Záměrem ustanovení však není zabránit zachování nebo zavádění dohod, podle nichž jsou advokáti placeni v závislosti na výsledku nebo pouze je-li žaloba nebo věc úspěšná za předpokladu, že tato ujednání podléhají dostatečné regulaci a kontrole s cílem chránit klienta a řádný výkon spravedlnosti.

Komentář k článku 3.4 - Stanovení odměny

Článek 3.4 stanoví tři požadavky: obecný standard poskytnutí informace o odměně advokáta klientovi, požadavek, aby odměna byla spravedlivá a požadavek, aby byla v souladu s příslušnými právními a stavovskými předpisy.

V mnoha členských státech existují prostředky pro regulaci odměny advokáta podle vnitrostátního práva nebo stavovských předpisů, ať už odkazem na rozhodovací pravomoc orgánů advokátní komory či jinak. V situacích, které jsou upraveny směnicí o usazování advokátů, kdy advokát podléhá předpisům hostitelského i domovského státu, může být nutné řídit se při stanovení odměny obojími předpisy.

Komentář k článku 3.5 - Zálohy

Článek 3.5 předpokládá, že advokát může požadovat vyplacení zálohy na odměnu a/nebo výlohy, ale stanoví omezení poukazem na jejich rozumný odhad. Viz také komentář k článku 3.1.4 o právu na odstoupení.

Komentář k článku 3.6 - Odměna sdílená mezi advokátem a jinou osobou

V některých členských státech je advokátům povoleno vykonávat činnost ve sdružení s členy určitých schválených profesí, ať už právnických či nikoli. Ustanovení článku 3.6.1 nemají bránit sdílení odměny v rámci této schválené formy sdružení. Nemají bránit ani sdílení odměny mezi advokáty, pro které platí Kodex (viz komentář k článku 1.4), a jinými „právníky“, např. advokáty z nečlenských států nebo členy jiných právnických profesí ve členských státech, jako jsou notáři.

Komentář k článku 3.7 - Náklady řízení a nárok na právní pomoc

Článek 3.7.1 zdůrazňuje, že je důležité snažit se řešit spory způsobem, který je pro klienta finančně efektivní, a to včetně poskytnutí rady, zda se pokusit o mimosoudní smír a zda navrhnout řešení sporu nějakou formou rozhodčího řízení.

Článek 3.7.2 vyžaduje, aby advokát informoval klienta o případném nároku na právní pomoc. Úprava nároku na právní pomoc se v jednotlivých členských státech podstatně liší. Při přeshraniční činnosti by advokát neměl zapomínat, že je třeba možné použít vnitrostátní úpravu právní pomoci, kterou advokát nezná.

Komentář k článku 3.8 - Prostředky klienta

Ustanovení článku 3.8 jsou odrazem doporučení přijatého CCBE v Bruselu v listopadu 1985 o potřebě přijmout a uplatňovat minimální předpisy pro řádnou kontrolu a nakládání s prostředky klientů, které mají v držení advokáti ve Společenství. Článek 3.8 stanoví minimální standardy, které je třeba dodržovat, a přitom nezasahuje do podrobností vnitrostátních systémů, které poskytují prostředkům klienta úplnější a přísnější ochranu.

Advokát, který má v držení prostředky klienta, musí i během přeshraniční činnosti dodržovat předpisy své domovské advokátní komory. Advokát nesmí zapomínat na sporné otázky, které vznikají, pokud mohou být použitelné předpisy více než jednoho členského státu, zejména pokud je advokát usazen v hostitelském státě podle směrnice o usazování advokátů.

Komentář k článku 3.9 - Pojištění pro případ odpovědnosti za škodu

Článek 3.9.1 je odrazem doporučení přijatého CCBE rovněž v Bruselu v listopadu 1985 o tom, že je potřeba, aby všichni advokáti ve Společenství byli pojištěni proti rizikům vyplývajícím z žalob na zanedbání profesionálních povinností advokáta.

Článek 3.9.2 se zabývá situací, kdy pojištění na základě odstavce 3.9.1 nelze uzavřít.

Komentář k článku 4.1 - Pravidla chování před soudem

Toto ustanovení aplikuje zásadu, že advokát je povinen dodržovat jednací řád soudu nebo tribunálu, před nímž vykonává svou profesi nebo zastupuje.

Komentář k článku 4.2 - Čestné vedení řízení

Toto ustanovení aplikuje obecnou zásadu, že ve sporném řízení se advokát nesmí pokoušet nečestně oklamat svého protivníka. Advokát např. nesmí kontaktovat soudce, aniž by předem informoval advokáta protistrany, nebo předkládat soudci důkazy, poznámky nebo písemnosti, aniž by o nich v patřičné lhůtě informoval advokáta protistrany, pokud takové kroky nejsou podle příslušných procesních předpisů přípustné. Pokud to zákon nezakazuje, advokát nesmí sdělit nebo předložit soudu návrhy na smír připravené protistranou nebo jejím advokátem, aniž by s tím advokát protistrany výslovně souhlasil. Viz také komentář k článku 4.5.

Komentář k článku 4.3 - Vystupování před soudem

Toto ustanovení odráží nezbytnou rovnováhu mezi úctou k soudu a zákonu na straně jedné a sledováním nejlepšího zájmu klienta na straně druhé.

Komentář k článku 4.4 - Nepravdivé nebo klamavé informace

Toto ustanovení aplikuje zásadu, že advokát nesmí nikdy vědomě klamat soud. Je to nezbytné, má-li existovat důvěra mezi soudy a advokací.

Komentář k článku 4.5 - Rozšíření pravidel na rozhodce apod.

Toto ustanovení rozšiřuje předcházející ustanovení vztahující se na soudy na jiné orgány, které vykonávají soudní nebo kvazisoudní funkce.

Komentář k článku 5.1 - Stavovská kolegiální

Tato ustanovení, která se opírají o prohlášení v Perugijské deklaraci, zdůrazňují, že je ve veřejném zájmu, aby advokacie zachovávala mezi svými členy vztahy důvěry a spolupráce. Kolegiální však nemůže být nikdy použita jako ospravedlnění nadřazení zájmů stavu nad zájmy spravedlnosti nebo klientů (viz komentář k článku 2.7).

Komentář k článku 5.2 - Spolupráce mezi advokáty různých členských států

Toto ustanovení rovněž rozvíjí zásadu formulovanou v Perugijské deklaraci, aby se předešlo nedorozumění v jednáních mezi advokáty z různých členských států.

Komentář k článku 5.3 - Korespondence mezi advokáty

V určitých členských státech se sdělení mezi advokáty (písemná nebo ústní) normálně považují za komunikaci, která má zůstat důvěrná mezi advokáty. To znamená, že obsah těchto sdělení se nesmí sdělovat jiným osobám, nesmí se normálně předávat klientům advokáta

a v žádném případě se nesmí předkládat soudu. V jiných členských státech však tyto závěry neplatí, pokud není korespondence označena jako „důvěrná“.

V dalších členských státech musí advokát úplně informovat klienta o všech relevantních sděleních od kolegy advokáta, který jedná za druhou stranu, a označení dopisu za „důvěrný“ znamená pouze, že se jedná o právní záležitost určenou advokátovi-příjemci a jeho klientovi a že ji nesmí zneužít třetí strany.

Pokud si advokát v některých státech přeje uvést, že odesílaný dopis je pokusem o urovnání sporu a nemá být předkládán soudu, měl by dopis označit „without prejudice“².

Tyto důležité národní rozdíly jsou příčinou mnoha nedorozumění. Advokáti proto musí být při přeshraniční korespondenci velmi opatrní.

Kdykoliv chce advokát poslat kolegovi v jiném členském státě dopis s tím, že má zůstat důvěrný mezi advokáty nebo být „without prejudice“, měl by se advokát předem dotázat, jestli může být dopis jako takový přijat. Advokát, který si přeje, aby sdělení bylo přijato v této formě, musí své přání vyjádřit jasně v záhlaví sdělení nebo v průvodním dopise.

Advokát, který má být příjemcem takového sdělení, ale nemůže respektovat nebo zajistit respektování formy, v níž má být odesláno, musí okamžitě informovat odesílatele tak, aby sdělení odesláno nebylo. Pokud sdělení již přijal, musí je příjemce vrátit odesílateli, aniž by prozradil jeho obsah nebo na něj jakkoliv odkazoval; pokud vnitrostátní právo nebo předpisy příjemci brání splnit tento požadavek, musí o tom okamžitě informovat odesílatele.

Komentář k článku 5.4 - Odměna za doporučení

Toto ustanovení odráží zásadu, že advokát by neměl platit nebo dostat zapláceno za pouhé doporučení klienta, čímž by byla ohrožena svobodná volba advokáta klientem nebo zájem klienta, aby mu byly doporučeny nejlepší možné služby. Nebrání však řádně uzavřeným dohodám o sdílení odměny mezi advokáty (viz také komentář k článku 3.6).

V některých členských státech je advokátům povoleno v určitých případech přijmout a ponechat si provizi za předpokladu, že nejlepší zájmy klienta jsou zabezpečeny, klient je o tom úplně informován a souhlasil s ponecháním provize. V těchto případech tvoří provize, kterou si advokát ponechá, část jeho odměny za služby poskytnuté klientovi a nespadá pod zákaz odměny za doporučení, jehož cílem je zabránit advokátům mít tajný zisk.

Komentář k článku 5.5 - Komunikace s protistranami

Toto ustanovení odráží obecně přijímanou zásadu a jeho cílem je napomáhat hladkému průběhu jednání mezi advokáty a předcházet pokusům využít klienta jiného advokáta.

Komentář k článku 5.6 – Změna advokáta

² Aniž je jakkoliv dotčen dosavadní průběh řešení sporu (pozn. překl.)

Článek 5.6 se zabýval změnou advokáta. Byl z Kodexu vypuštěn 6. prosince 2002.

Komentář k článku 5.7 - Povinnost uhradit odměnu

Tato ustanovení do značné míry potvrzují ustanovení obsažená v Perugijské deklaraci. Protože nedorozumění ohledně povinnosti uhradit nezaplacenou odměnu jsou běžnou příčinou sporů mezi advokáty z různých členských států, je důležité, aby advokát, který si přeje vyloučit nebo omezit svou osobní odpovědnost za úhradu odměny zahraničního kolegy, uzavřel v tom smyslu jasnou dohodu na začátku celého jednání.

Komentář k článku 5.8 - Trvalý odborný růst

Držet krok s vývojem práva je profesionální povinností. Zejména je důležité, aby si advokáti byli vědomi rostoucího vlivu evropského práva na jejich obor.

Komentář k článku 5.9 - Spory mezi advokáty v různých členských státech

Advokát má právo domáhat se jakékoli právní nebo jiné nápravy, na kterou má nárok, od kolegy v jiném členském státu. Je však žádoucí, aby v případech, kdy došlo k porušení stavovských předpisů nebo k odbornému sporu, byly nejprve vyčerpány možnosti přátelského urovnání, v případě potřeby s pomocí advokátních komor, než se tyto opravné prostředky začnou uplatňovat.